

Felvidéki Híradó.

A felvidéki magyar közművelődés szolgálatában álló társadalmi hetilap.

MEGJELENIK: MINDEN VASÁRNP.

<p>ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 4 ft. Fél évre 2 ft. Negyed évre 1 ft.</p>	<p>Felelős szerkesztő: Revész Lajos. A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatatra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.</p>	<p>Társzerkesztő: Fehér János.</p>	<p>HIVATALOS HIRDETÉSEK DIJA 100 szög 2 ft., ezenül minden megkezdett száz szónál 50 krral több.</p>
---	--	---	--

A nemzeti munka.

(Folytatás.)

(F.) Hogy miként lesz a politikai munka alányilag nemzeti munkává, annak eklatánsan nyilatkozó példáját találhatjuk az angoloknál.

Ismeretes dolog, hogy az angol békebiró, ha működik, ingyenes munkálkodása közben tárgyi alakban nyilvánul az angol nemzeti gényus. Minthogy azonban az angol békebiró nemcsak azért folytat ingyenes politikai munkát, hogy ez által az állami rendet fenntartsa, hanem főleg azért, hogy az általa gyakorolt önkormányzati rendszer, az ő meggyőződése szerint alapja az angol szabadságnak, s így az ezen meggyőződés által sarkallt tevékenység, magát a pusztán tárgyi munkát, alányilag nemzeti munkává emeli fel.

Hasonló módon válik nemzetivé a tudományos munkálkodás is. Nyilvánvaló, hogy az egyes nemzetek tudományos buvárlatai, valamennyien magukon viselik nemzeti sajátosságukat. Ki nem tudna különbséget tenni az angol, a francia, a német, avagy a magyar tudományosság között? Mindegyik magán viseli azt a különös ismertetőjelet, mely által egyiket a másiktól egész könnyűséggel lehet megkülönböztetni. Igen jól ismerjük a német tudományosság mivoltát. S vajjon mi ennek az ismertető jele? A legfőbb esetben: az alanyosság hi-

ánya. Sokszor megbotránkozunk, hogy például egyes földrajzunkak, melyek pedig a tudományosság tekintélye mellett bocsáttatnak világgá, nélkülözik a legegyszerűbb földrajzi alapfogalmakat, és hamis, az igazságnak meg nem felelő állítások tömkelegét tartalmazzák, a mi arra vall, hogy a német író igen gyakran megelégszik a szenvedély által sugallt, vagy éppen a légből kapott állításokkal. A német tudományosság hasonlítható egy olyan harchoz, melyben az ellenfelek: a homályosság és a világoosság; és így talán, azt is mondhatjuk, hogy a német tudományosság tárgyilagosa oldala a homályosság, ha nem célszatosan bonyolítottatik a homályosságra, mert ellenkező esetben, vagyis ha tudva és akarva ferdit el egyes dolgokat azon célból, hogy a német nemzeti gényusznak legyen szolgálatára, a végzett munka bár tárgyilagosa homályos, mégis nemzetivé lesz.

Nekünk, magyaroknak szintén megvannak a magunk principiumai, melyek tudományos munkálkodásainkat más nemzetekétől megkülönböztetik. Nevezetesen, az igazi magyar írótól megköveteljük, hogy gondolatait világos formába tudja öltöztetni, s a mellett meg legyen bennük a gondolatok mélysége is. A német homályossággal szemben tehát, a magyar tudományosságnak tárgyi ismertető jele a világosság.

A tudományos munkának nemzeti munkává való átalakulására szép példát találunk ugyancsak a németeknél, és pedig azoknak philosophiai irodalmában. Ezen irodalom eltekintve az előbb általánosságban jellemzett tárgyi oldaltól, annyira nemzetivé lett, hogy bátran szólhatunk német bölcselétről. A philosophálás a német nemzetnek nemzeti individualitásává, erős karakterévé lett.

A mit a politikai munkálkodásról mondtunk, ugyanazt egész bátran vonatkoztathatjuk az ipari, sőt kereskedelmi munkálkodásra is. Azaz fenn kell tartanunk ezekre is a nemzeti jelleget, habár a tárgyi és alanyi szempont nem is fejeződik ki magán a munkálat eredményességében, mint a politikai és tudományos munkánál.

Az ipari munka produktumai általában kétfelek lehetnek. Vannak iparcikkek, melyek a nemzeti jelleget csupán egyszerűen, véletlenségből viselik magukon, és viszont vannak olyanok, melyek a nemzeti hatalom öntudatával bíró polgárok által azon célból produkáltatnak, hogy legyen a nemzeti öntudatnak a világversenyben mire hivatkozni. A két munka között nem nehéz a különbséget felfedezni, amennyiben az előbbi pusztán tárgyi, utóbbi pedig alanyi szempontból lesz azaz — a mi.

A könnyebb megérthetés céljából felhozunk egy esetet. Tegyük fel,

hogy valamely nemzetnek, mely ipari fejlődésének még csak a kezdeténél van, iparcikkeiben nincs semmi nemzeti, öntudatának érzetében azonban oda törekszik, hogy az idegen minta átídomuljon kezei között nemzetivé. Ez magában véve még csak a kezdet, de már e nemzet polgárai letértek a kozmopolitikus irány ösvényéről, s munkájuk idővel minden este nemzetivé lesz, és pedig nem tárgyilag, hanem alányilag.

A nemzeti munka szempontjából sajátságos helyzetben vagyunk a kereskedelemmel.

A kereskedelem tárgyi szempontból csak igen csekély mértékben bírhat nemzeti sajátosságokkal. Mindazonáltal erre való alkalmas voltát kétségbevonni lehetetlen. Alanyi szempontból azonban egyike a leghatalmasabb nemzeti tényezőeknek. Azért volt a nemzet oly nagy mértékben meglegedve boldogult Baross Gábor működésével is, mert benne az öntudatos nemzeti kereskedelem hivatott megteremtőjét látta.

A kolera ellen való védekezés.

A budapesti Mentőegyesület által kiadott hasoncímű füzetből.

I.
Miként tartuk magunkat kolera-veszély idején?

Kolera-veszély idején mindenki jól teszi, ha a kolera lenyegét, elhárításának eszközei és a — különben nyilvánosan hirdető — hatósági rendeleteket pontosan megismerni törekszik.

TÁRCA.

Elhagyott barátaimhoz.

A büszös vándoradarakkal
Tavozám el én is korotokból.
Snyhi a szív, hogy kiteptek onnan
Mint ha a fatépek ki a földből.
S míg panasza állott ott beszédem,
Mert a vágak nem mind teljesedik,
Innen edes visszamelekezni,
S elgondolni, hogy ti hogy leheltek.
Messez elszáll lelkem gondolata,
Elszáll, amíg nálatok pihen meg.
Mint anyjának rejti bizalmasan
Fáraót fejt oébe a gyermek.

Csendül-e még hangja a pohárnak
S derül-e még kedve arcotoknak?
Járjuk vigan át az életösvényt
Mert ott túl mi örömek ragyognak.

Ki láthat a jövőnd tükrébe
S jövő jelen s múlt, vajjon mi mindez?
Regi fenyé kihalt csillagoknak,
Mely csak most ér a mi szemekhez.

És vajjon ki hallgat a dalokra?
Kinek hat le szívét a panasz?
Érző kebel? Forrón lüktető szív?
Vigadjatok! Nem nekünk való az.

Mit kísértésen fájó érzések közt
Szerelmünk könybe állt szemével?
Keresgélnek el a pokol fenekére,
Ne zavarjon megint keserévé.

Mit larmázzák egyre füleinkbe
Veszedelemet a magyar bazának?
Mit hasznát, ha látjuk is, hogy éjtel
Bérelt kezek orgyilokkal járnak?

Igyatok hátt! mit borzadt össze?
Talan fazék? Nem gyujt az ital?
És a megvett esakoknál özönje
Nem melegít forró lángval?

Tán bizony még... Oh de mulatságos
Meghatott a sötét rajok árnya?
Verjete hát a pohár a falhoz?
S ébredjete csörrenő szavára.

S vigadjatok tovább is, csak rajta!
Mosolyogjon újra fel az élet.
Mint a mécs, mely végül lobbanással,
Mintótt kialszik, még feléled.

Turtsányi Pál.

Kalászkok.

Az irodalom mezején összegyűjtötte:

Charon.

(Folytatás.)

Nincs semmi, mi az embert nagy fájdalom közepette inkább fentartana, mint erős, egy meghatározott cél felé irányított törekvés.
Eötvös J.

Kik közös terhet hordanak vállaikon, azokat maga a teher még erősebben köti egyfalmhoz. Két szívet nem forraszt semmi inkább egygyé, mint egy közös fájdalom.
Eötvös J.

Egy anya keblében oly örömek s fájdalomak rejlenek, mikről férfiaknak soha tiszta fogalma nem volt s miknek kimondására a természet az aszonynak is csak könyeket adott.
Eötvös J.

Mesélőnök pilanatokban szükség, és

hogy hazastársak egyetértésnek. Kik ilyenkor ekuinozove állanak, maskor is nélkülözhetik egymást.
Eötvös.

A hazas életben egy kis veszedekes is többit ér, mintha mindenki fel gondolatát és érzését magába zárja. Ha egyetértést akarunk, az az első feltétel, hogy őrtsük egymást s ehhez szükséges, hogy szólnak.
Eötvös.

Legyen görbe, vagy egyenes, a leg-nemesebb, v gy legolcsobb anyagból készíve, csak kenyelmes legyen és könnyen tollasa magát egy helyről a másikra, — a világ székeit és embertől napjainkban nem kivan egyebet.
Eötvös.

Fele azon tulajdonoknak, melyek együttvéve jellemünk képezik, azon megszokásoknak eredményei, melyet helyzetünk rank kenyserített.
Eötvös.

Véltetni-e rossz néven az anyának, ha gyermekét legalább azon kevés évig, míg sorsa töle függ, egészen boldogga akarja tenni s míg jóvojeert mindent feláldozni kész, csak az egyre nem hatarozhatja el magát, hogy gyermekét egy óráig szomorúan lassa.
Eötvös.

Az anya, ki egy gyermeket vezetett, legjobban tudja, mi nagy keserveket találhatunk a viagon.
Eötvös.

Lehet-e az an, at arról meggyőzni, hogy gyermekek máshol boldogabb lehetnek, mint az ő karjai között.
Eötvös.

Elveinknek, legalább am azoknak élet-beleptetését illeti, a kenyelmennel nincs veszelesobb elenük.
Eötvös.

A nő nemcsak hazikoreiben, hanem az életben is tarsa ferjének s csak akkor felkelhet igazan hivatásának, ha vágját s küzdelmeit érteni s bennök részt venni képes.
Eötvös.

Mint a felhők, melyeknek csudalatos formái s a nap sugarában ra yogo szelén gyönyörködnek, — ilyen többyaire minden, mi utan vagyodunk; szép, de csak a távolban. Nem amit ad, de az, amit iger, teszi gazdagga az életet.
Eötvös.

Bizodalom a talizman, mely nélkül nagyga, vagy boldogga senki sem lett a vilagon; mindeinek előtt bizodalom minmagunkhoz; mert barni kidovos körülmények között is senki sem érte el azt, amire önmagát kép-telennek tartja.
Eötvös.

Természetünk oly tökéletlen, hogy belölünk egy jóraváló ordóg ép oly kevesse telnek ki, mint egy csak közepszerű anyag sem.
Eötvös.

Az ember természetes érzetével bír kötelességeinek s nem lehet meglegedés — teljesítésének megkisérlése nélkül.
Disraeli.

Ki mindenkinek tetszeni vágy, az tetszést senkitől sem érdemel.
Zaborszky A.

Ki a haladás elebe állni, ki a haladást világszerte megkezdett útjában feltartani törekszik, az haszatalan gúnyolja életeivel annak barátait, haszatalan gyanúsítja annak elveit és organumait mind addig, míg magát a korszellemet elfogadni s vásra veretni nem képes.
Zaborszky A.

